

amenaçanta, amunt d'amunt, transparentant-se amb feresa i ben clarament per entre la mar de fum que les embolcallava. Totes les finestres de la fatxada se destacaven sinestrament com si fossin boques obertes de una fornal ruenta. Els trespols i embigats de la teulada anaren cruixint al pas del torrent de foc, desplomant-se'n algun que altre de quan en quan amb un tal terratrèmol i un avivament momentani de l'incendi, que fins semblava en aquells moments que les teules i pedres de les parets cremessin talment tretes de lloc i llençades enlaire fetes espurnes i brases.

A l'arribar allí, un cordó atapaït de gent feia cercle a la casa, donant els uns galledes i recipients plens d'aigua, altres cabaçades de terra, qui dalt d'una escala llarga tapava els ventruts pellers de l'era amb pellissots mullats i veles de carro, qui enfilat per la paret entatxonava borrasses i saques vuides ben xopes pels quadrats de les corts del bestiar... Tothom se trobava enfeïnat, actiu, anant i venint, els uns rojos i panteixant, els altres regalant de suor malgrat la fredor de la nit.

Emperò tothom també estava posseït d'una impressió de terror, fins el cas de què tots se feien a cada punt la mateixa pregunta. L'avi rateta no es trobava pas en lloc, ni es llucava rastre de ell malgrat l'haver-se de escaure de precis dins de la casa. L'hereu havia eixit un instant defora a collir unes quantes fulles de plantatge i malves per a fer-se fums a la gola, quan la Francisca va sortir astorada al barri cridant: ¡foc!... i en un dir Jesús ja els darreres de la casa, tocant al bosc, estaven arborats, llepant les flames la teulada. Poc va afinar-s'hi de prompte amb el pobre vellet, però totseguit s'hi va donar en què l'avi mancava i tal volta s'estava rostint el desgraciat. I allavors fou quan va creixer la maror i l'angoixa.

— ¿I dôs, Francisca, com ha sigut això? — vaig preguntar a la moça qui trafiquejava adelarada treient trastos cap al defora.

La noia va guaitar-me esbufagant de calor i sols va respondre distreta:

— ¿Encara no l'han trobat al gueto? ¿On dimoni deu estar entafurat?

— Tu que vas veure començar el foc, ¿no pots afinar, poc mes o menys, allà on podia trobar-se?